

Versnelling op Circulaire economie nodig

Inbreng Interprovinciaal Overleg

Commissiedebat Circulaire economie

25 juni 2026

Het mondiale landschap is de afgelopen jaren onzeker. Dit heeft herhaaldelijk duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar toeleveringsketens zijn en hoe afhankelijk we zijn voor andere landen voor cruciale grondstoffen. De oplossing voor de toekomst is het efficiënter gebruik maken van wat we al hebben.

- **Eén van de meest effectieve manieren om ons te beschermen tegen geopolitieke instabiliteit en leveringsonzekerheid is door circulariteit en materiaalherwinning prioriteit te geven op het winnen van nieuwe grondstoffen. Hiernaast verlaagt Circulaire economie de druk op klimaat, natuur en leefomgeving, doordat we minder grondstoffen gebruiken en minder afval en emissies produceren.**

De industriële mogelijkheden zijn enorm. In diverse sectoren verschuiven circulaire oplossingen van het experimentele stadium naar de kern van het bedrijfsleven. Dit leidt tot nieuwe banen, innovatie en een sterkere concurrentiepositie. Door slim beleid en efficiënte systemen verandert afval van een probleem in een grondstof. Die grondstof kan worden benut voor onze welvaart en strategische autonomie.

- **Een ambitieuze en consistente nationale koers voor de circulaire economie is noodzakelijk. Provincies kunnen de regionale uitvoering en opschaling trekken. Een voorwaarde is dat het Rijk zorgt voor stabiel beleid, passende financiële en fiscale randvoorwaarden en uitvoerbare regels.**

Constant en langetermijnbeleid voor circulaire economie

Een duidelijk en consistent langetermijnbeleid is essentieel. Het geeft ondernemers zekerheid om te investeren in grondstoffenefficiëntie. De Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR) benadrukt dat een gestructureerde aanpak per productgroep nodig is, met doelen over de hele levenscyclus van het product en met passende instrumenten en financiële middelen. Ook het PBL pleit in haar rapport (mei 2026) voor een duidelijk en integraal langetermijnperspectief. Bedrijven investeren pas grootschalig in circulariteit als beleid langdurig, consistent en economisch voorspelbaar is. Daarbij ondersteunen provincies ook de lijn van een aantal koepels (bedrijven en organisaties) om vanuit het Rijk financiële instrumenten beschikbaar te stellen voor de circulaire economie ([*Oproep 1,5 miljard*](#)).

Provincies hebben daarom onderstaande zaken nodig:

- 1. Zorg voor voorspelbaarheid en duidelijke langetermijndoelen**
 - Leg nationale, circulaire doelen wettelijk vast.
 - Werk met langetermijn-, tussendoelen en eisen per productgroep.
 - Zorg voor een langetermijn strategie én zeker en betrouwbaar beleid over kabinetsperiodes heen.

➤ **Effect: Bedrijven kunnen strategische keuzes maken en durven te investeren**

2. Zorg voor financiële zekerheid en integraliteit

- Introduceer een rijksregeling voor garantstelling bij innovatieve circulaire toepassingen.
- Zet rijksbrede budgetten in voor circulaire economie, maak gebruik van koppelkansen en investeer vanuit bestaande middelen.
- Beloon koplopers met versnelde vergunningverlening, subsidies of financiële voordelen bij CO₂- en grondstoffenbesparing.
- Stem circulaire economie af met klimaat-, stikstof- en industriebeleid.
- Voorkom tegenstrijdige regels, zoals tussen afval- en productwetgeving.

➤ **Effect: Investerings worden kansrijk, haalbaar en schaalbaar**

3. Maak opschaling mogelijk met infrastructuur en ruimte

- Investeer in regionale circulaire hubs voor recycling, hergebruik, logistiek.
- Veranker circulaire economie in het Uitvoeringsprogramma Ruimte voor Economie.

➤ **Effect: Provincies faciliteren de groei van bedrijven en het sluiten van ketens.**

Creëer de juiste Randvoorwaarden voor Vraagstimulatie

Naast langetermijn beleid voor de circulaire economie zijn ook de juiste randvoorwaarden nodig voor het stimuleren van voldoende vraag naar circulaire producten en diensten. Daarom volgen hieronder specifieke aanbevelingen om die vraag te stimuleren.

In lijn met het WKR Advies 'Circulair Versterkt' vragen provincies om een sterke, circulaire economie. Dit maakt regionale ketens robuuster en versterkt de Nederlandse concurrentiekracht.

Provincies steunen de boodschap uit het KPMG-rapport 'Kansrijke Financiële Prikkel': zonder gerichte vraagcreatie blijven circulaire producten en diensten duurder dan lineaire alternatieven, waardoor opschaling uitblijft. De transitie blijft achter zolang duurzame alternatieven niet kunnen concurreren met lineaire producten. Alleen met een samenhangende aanpak van verplichten, beprijzen en faciliteren ontstaat een robuuste markt voor circulaire producten. Provincies zijn hierbij graag partner en proeftuin.

Welke knelpunten zijn belemmerend?

De volgende knelpunten verklaren waarom deze vraagstimulatie nodig is:

- Circulaire ondernemers concurreren op een ongelijk speelveld, doordat milieukosten van primaire grondstoffen onvoldoende zijn beprijsd.
- De vraag naar circulaire producten is onvoldoende stabiel, waardoor investeringen risicovol blijven.
- Circulaire ondernemers hebben onvoldoende toegang tot financiering: de financieringsbehoefte is veel groter dan het huidige aanbod.
- Wet- en regelgeving sluit nog onvoldoende aan op circulaire bedrijfsmodellen en belemmert opschaling.

Wat hebben provincies nog meer nodig van het Rijk?

1. Benut fiscale, financiële en inkoopinstrumenten om circulaire producten concurrerend te maken

- Creëer een gelijk speelveld: verschuif belasting van arbeid naar grondstoffen en milieubelasting.
- Maak circulair ondernemen fiscaal aantrekkelijk: voer gerichte btw-verlagingen in voor circulaire producten en reparatiediensten.
- Versterk vraagcreatie via overheidsinkoop: benut de inkoopkracht van overheden als launching customer voor circulaire producten en diensten en werk samen in “buyers” groepen.
- Volg het voorbeeld van landen als Zweden, Oostenrijk en Frankrijk. Daar maken btw-verlagingen, reparatiebonussen en belastingvoordelen reparatie goedkoper, en dat stimuleert hergebruik, circulariteit en lokale werkgelegenheid.

➤ **Effect: circulaire producten en diensten worden financieel aantrekkelijker, wat de vraag vergroot.**

2. Introduceer duidelijke normen:

- Stel eisen aan circulair materiaalgebruik, zoals verplichte minimumpercentages circulair materiaal.
- Stel productnormen voor herbruikbaarheid en repareerbaarheid.
- Voer verplichte levensduur- of circulariteitslabels in.

➤ **Transparantie en verplichtingen dwingen vraagverandering af.**